

Betrokken Berkelland

Wmo Beleidsplan

Gemeente Berkelland

2009-2012

Januari 2009

Inhoud

Inleiding	1
1. .. Achtergrond Wmo	3
1.1 Prestatievelden	3
2. Visie gemeente Berkelland	5
2.1 Betrokken	5
2.2 Participatie van burgers	5
2.3 Belangrijke thema's voor de gemeente Berkelland	5
3. ... Prestatieveld 1: Leefbaarheid en sociale samenhang	7
3.1. Wat houdt het prestatieveld in?	7
3.2 Ambities en doelstellingen	7
3.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?	8
4. Prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning jeugd	11
4.1. Wat houdt het prestatieveld in?	11
4.2 Ambities en doelstellingen	11
4.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?	12
5. Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning	13
5.1. Wat houdt het prestatieveld in?	13
5.2 Ambities en doelstellingen	13
5.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?	14
6. Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligers	15
6.1. Wat houdt het prestatieveld in?	15
6.2 Ambities en doelstellingen	15
6.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?	16
7. Prestatieveld 5 en 6: Participatie van en individuele voorzieningen voor mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem	17
7.1. Wat houdt het prestatieveld in?	17
7.2 Ambities en doelstellingen	17
7.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?	18
8. Prestatieveld 7,8 en 9: Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid	21
8.1. Wat houdt het prestatieveld in?	21
8.2 Ambities en doelstellingen	21
8.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?	22
9. Overzicht van gebruikte afkortingen	23

Gezien de grote samenhang tussen de prestatievelden 5 en 6 en 7,8 en 9 zijn deze gezamenlijk beschreven. Dit sluit aan bij de indeling die het Rijk hanteert.

Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bracht niet enkel iets nieuws. Het is ook een wet die vernieuwt. Zorgtaken zijn onder de verantwoordelijkheid van de gemeente gekomen en er zijn meer mogelijkheden om diverse beleidsterreinen meer op elkaar te laten inspelen. Het beleid voor onder andere ouderen, jongeren, de kernen in onze gemeente, het buitengebied, het wonen etcetera. Op al die terreinen worden keuzes gemaakt. Aan de instellingen en inwoners de vraag: zijn we met elkaar op de inhoudelijke beleidsonderwerpen goed bezig in Berkelland. Naken we voor de komende periode de goede keuzes? Moet er wat af, moet er wat bij, moet er wat gewijzigd worden? In deze nota geven we nadere toelichting op onze plannen in het kader van de Wmo voor de komende vier jaren.

De Wmo bouwt voort op wat er al is. Nieuw is de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de huishoudelijke zorg (in 2009 ook de gespecialiseerde zorg). Nieuw is de plicht verantwoording af te leggen in de breedte en de verplichting inwoners bij het vaststellen van beleid te betrekken. Het meeste in de Wmo werd al uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

In deze nota staan niet veel nieuwe gezichtspunten of uitdrukkelijke beleidsveranderingen. We bouwen met de Wmo voort op wat er al tot stand is gebracht door de inwoners van Berkelland en hun organisaties. Wij houden rekening met de vitaliteit van de Berkellandse samenleving. En dus met het gegeven dat de Berkellander over het algemeen actief is in zijn of haar gemeenschap. Als gemeente willen we daar aanvullend op zijn.

Daarbij moeten we rekening houden met de financiële mogelijkheden. De gevolgen van de herverdeling van de Rijksuitkering Wmo valt voor Berkelland € 1,2 miljoen lager uit. Dat vraagt bescheidenheid in pretenties.

Veel van wat behoort tot het Wmo-beleid is al beschreven in andere nota's. In dit Wmo plan zijn de hoofdzaken, vaak samengevoegd, opgenomen. De beschreven actiepunten zijn gekozen vanuit het oogpunt van 'participatie', omdat dat het belangrijkste motto van de Wmo is. De andere actiepunten uit alle overige nota's zijn daardoor niet minder belangrijk, en blijven dan ook onverminderd gelden. Voor een gedetailleerde beschrijving verwijzen wij graag naar de bij ieder prestatieveld vermelde nota's.

Daar waar in deze nota gesproken wordt over 'we', hebben we het over 'de gemeente'. Dat wil niet zeggen dat de gemeente zelf alle beschreven actiepunten gaat oppakken en uitvoeren. Dit doen we samen met alle instellingen in de gemeente. De gemeente is wel eindverantwoordelijk en zal de regie voeren.

1. Achtergrond Wmo

Met de invoering van de Wmo zijn gemeenten sinds 1 januari 2007 verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning van hun burgers. Zelfredzaamheid en participatie van burgers zijn de uitgangspunten. De gemeente zorgt voor een vangnet aan voorzieningen en individuele verstrekkingen voor hen die niet in staat zijn om 'zich zelf te redden'.

'Meedoen' is een belangrijk doel van de Wmo. Meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving, al dan niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Iedere burger, ongeacht beperkingen, moet 'mee kunnen doen'. Dat betekent dat iedereen zijn huishouden kan voeren, zich kan verplaatsen in en rond huis. Dat iedereen zich binnen zijn gemeente kan vervoeren en daardoor sociale contacten kan onderhouden. Daar waar de burger zelf niet in staat is, ondanks hulp van sociale verbanden, is de gemeente aan zet om te zorgen dat de burger wel mee kan doen. De Wmo gaat uit van de volgende stellingen:

1. De eigen verantwoordelijkheid van het individu.
De burger is primair zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn leven. De gemeente neemt algemene maatregelen om belemmeringen weg te nemen.
2. Wederzijdse ondersteuning in sociale netwerken.
Burgers ondersteunen elkaar via allerlei sociale verbanden. De burger heeft dus ook een verantwoordelijkheid om - naar vermogen - beschikbaar te zijn voor mensen in de omgeving. De gemeente stimuleert dit en faciliteert het znodig.
3. Het vangnet van de gemeente.
De gemeente biedt een vangnet via individuele voorzieningen als burgers zichzelf echt niet kunnen redden, ondanks eigen inzet en sociale steun.

Een belangrijk vertrekpunt hierbij is het compensatiebeginsel. Het gaat niet meer om het behandelen van claimgerichte aanvragen. Het gaat er nu om aan dat gemeente en burger met beperkingen de vraag en behoefte – maar ook de eigen mogelijkheden – goed verkennen. Daarna wordt gezocht naar oplossingen. Individueel maatwerk staat daarbij voorop. Dit om te kunnen voldoen aan behoud van de eigen regie, zelfwerkzaamheid en het zelfplossend vermogen van de burger.

1.1 Prestatievelden

De Wmo kent negen prestatievelden waarop de gemeente beleid moet maken:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
7. Het verlenen van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en huiselijk geweld.
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het

bieden van psychosociale hulp bij rampen.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

In deze nota voegen we de prestatievelden 5 en 6 samen, en 7,8 en 9.

2. Visie gemeente Berkelland

2.1 Betrokken

Burgers, instellingen, organisaties, raad, college en ambtenaren leveren ieder hun eigen bijdrage aan de Berkellandse samenleving. Sleutelwoord is betrokkenheid:

- van de gemeentelijke organisatie op haar inwoners en andere belanghebbenden;
- van inwoners en belanghebbenden bij het bestuur en het besturen van de gemeente;
- van inwoners op elkaar.

De gemeente Berkelland vormt een veerkrachtige samenleving waarin inwoners veel zelf doen (ongeveer 75% van de inwoners is vrijwilliger of mantelzorger) en veel kunnen oplossen. Soms is het nodig dat de gemeente stimuleert of bijspringt met vraagstukken die op ons af komen; soms is (tijdelijke) financiële of andere ondersteuning nodig. Sommige mensen zijn meer kwetsbaar dan anderen, dat kan komen door het ouder worden, door een beperking of een ziekte. Deze kwetsbaarheid kan tijdelijk van aard zijn of langdurig. Als mensen het alleen niet kunnen stimuleert de gemeente om samen te werken. De Wmo legt meer verantwoordelijkheid bij de burger en zijn of haar sociale verbanden. De gemeente zal minder zelf uitvoeren en meer regisseren en verbinden. Dat betekent een andere manier van omgaan met elkaar, waar iedereen aan moet wennen. Daarbij is het belangrijk dat de burger zich bij het zelf oplossen van zijn problemen voldoende ondersteund voelt door de gemeente. Over ieders verantwoordelijkheid hierin moet open gesproken kunnen worden.

2.2 Participatie van burgers

De gemeente stimuleert de deelname van burgers. Bij deelnemen aan de samenleving hebben we het over *meedoen* en over *meepraten*. Meedoen komt in de uitwerking van de prestatievelden in de achterliggende hoofdstukken aan de orde.

Het stimuleren van meepraten doen we enerzijds middels vaste kanalen, zoals de Sportfederatie Berkelland. In de komende periode willen we komen tot de vorming van een Welzijnsraad, waarin personen zitting hebben die de verschillende groepen inwoners waarmee de Wmo te maken heeft vertegenwoordigen, maar ook de jeugd, de cultuur en het welzijn. Vaker nog zullen we op ad-hoc basis burgers uitnodigen mee te denken, mee te praten over nieuwe ontwikkelingen, nieuwe voornemens, nieuwe ideeën.

Als derde vorm van participatie van burgers is er het initiatief van burgers zelf. Berkelland heeft een krachtige actieve samenleving. Van daaruit worden regelmatig initiatieven genomen voor overleg. Denk aan overleg vanuit de kernen bijvoorbeeld. Het gemeentebestuur staat open voor deze initiatieven. Zij waardeert de verantwoordelijkheid voor de eigen gemeenschap die daaruit spreekt en geeft graag gehoor aan het verzoek om overleg.

2.3 Belangrijke thema's voor de gemeente Berkelland

Voor de komende beleidsperiode zijn de volgende thema's van groot belang voor de gemeente Berkelland:

1. Voorzieningen in de kernen.
2. Betaalbaarheid Wmo-voorzieningen.
3. Samenhang in beleid.

3. Prestatieveld 1: leefbaarheid en sociale samenhang

Nota's en notities die van belang zijn:

- Woonvisie.
- Sportvisie.
- Dorpsvisies inclusief dorpshuisontwikkeling.
- Nota volksgezondheid.
- Ruimtelijke visie buitengebied.
- Kleine kernenbeleid.
- Cultuurnota.
- Regeling Burgerinitiatieven.
- Adviezen B&W Buurtbemiddeling.

3.1 Wat houdt het prestatieveld in?

Sociale samenhang en een goede leefbaarheid in wijken, dorpen en buurten ontstaat niet zozeer door de inzet van de gemeente of door professionele instellingen die de gemeente financiert. Het is vooral de inzet van de bewoners zelf die deze zaken bevordert. Als gemeente hechten we grote waarde aan het eigen initiatief. Dat willen we stimuleren en daarop willen we aansluiten.

Wij zetten ons in voor het realiseren, behouden en zo mogelijk versterken van gemeenschapsvoorzieningen. Voor het ondersteunen van het rijke verenigingsleven in Berkelland en voor diversiteit van het aanbod. Daarbij willen we zoveel mogelijk verantwoordelijkheid bij de verenigingen en organisaties zelf leggen. We houden rekening met maatwerk zonder ons overal mee te willen bemoeien. Rekenschap en verantwoording in grote lijnen. Maatwerk betekent dat we bijvoorbeeld rekening houden met al bestaande voorzieningen, specifieke wensen en behoeften van een kern en de omvang van een kern. Specifieke aandacht geven we daarbij aan multifunctioneel gebruik en de eigen inzet vanuit de samenleving (bijvoorbeeld zelfwerkzaamheid en financiële inbreng).

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid raakt ook andere onderwerpen als wonen, ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid en economie.

Wij streven ernaar dat onze voorzieningen algemeen bereikbaar zijn voor alle groepen.

3.2 Ambities en doelstellingen

Een belangrijk element in de verwezenlijking van de ambities en doelstellingen in dit prestatieveld is de gezamenlijkheid. Samen kunnen veel dingen tot stand gebracht worden. Als gemeente zullen we die gezamenlijkheid ondersteunen en versterken. Instellingen in de gemeente die werkzaam zijn in welzijn, zorg en wonen spelen hier een belangrijke rol. De gemeente is zich ervan bewust dat ketensamenwerking en marktwerking soms een lastige combinatie is voor instellingen. De gemeente richt zich op de samenwerking tussen de instellingen en neemt hierin de regierol.

In het cultuurbeleid streven we daarbij naar goede culturele basisvoorzieningen in de hoofdkernen en hebben we bijzondere aandacht voor de jeugd.

Sport moet een vanzelfsprekend onderdeel zijn van een gezonde en actieve leefstijl, dat willen we zo jong mogelijk overbrengen. Sportverenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan de

sociale cohesie in onze kernen. We zetten ons in voor goede en bereikbare (in alle betekenissen van het woord) sportaccommodaties voor al onze inwoners. We richten ons met de sport extra op jeugd, jongeren, en senioren en op versterking van het vrijwilligerswerk. We willen dat onze inwoners zich gezond voelen. Sport draagt daaraan bij.

Naast onze wettelijke taken vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) willen we de gezondheid van onze inwoners meewegen bij alle bestuurlijke beslissingen. Aandacht willen we de komende periode besteden aan:

- terugdringen van overmatig alcoholgebruik onder jeugdigen;
- terugdringen van overgewicht in het algemeen;
- signaleren van bewegingsproblemen bij ouderen. Ook het voorkomen van eenzaamheid (bij ouderen) is een punt van aandacht.

Veiligheid is een belangrijk aspect van leefbaarheid. Uiteraard hebben politie en gemeente een belangrijke taak om veiligheid te creëren, maar ook hier verwachten we een wezenlijke bijdrage van onze inwoners. Niet alleen als het gaat om het eigen gedrag, ook het signaleren en melden is aan de orde. Niet altijd hoeft politie of gemeente ingeschakeld te worden. Om het zelfoplossend vermogen te versterken sluiten wij aan bij het regionale buurtbemiddelingsproject.

Bijzondere aandacht heeft deze periode het buitengebied, waarbij wij ook de kleine kernen rekenen. Er is samen met bewoners een toekomstbeeld geschetst. In het buitengebied speelt toerisme en recreatie een belangrijke rol. We willen werkgelegenheid in het buitengebied behouden en waar nodig en waar mogelijk vernieuwen. We zoeken naar nieuwe mogelijkheden, naar onverwachte win-win-situaties. Zo willen wij dat er ruimte blijft voor de verdere ontwikkeling van duurzame landbouw. Dat agrarische ondernemers de ruimte krijgen hun traditionele activiteiten aan te vullen met bijvoorbeeld zorg- en recreatieactiviteiten en detailhandel in agrarische producten.

We hebben daarbij oog voor het behoud van de cultuur en de zorg voor het milieu. De ontwikkeling van het buitengebied naar het geschetste toekomstbeeld is een zoektocht. Samenwerking is daarbij van groot belang.

Per kleine kern willen we komen tot een beschrijving van de minimale voorzieningen. Dit gaan we doen in de dorpsvisies. Maatwerk is daarbij geboden. Per kern zullen de mogelijkheden verschillen. Een ontmoetingsruimte voor jong en oud in enigerlei vorm moet er in iedere kern zijn en waar mogelijk gecombineerd met andere voorzieningen als school en peuterspeelzaal. Het overleg over de voorzieningen met de kernen wordt de komende periode geïntensiveerd vanwege de grote behoefte.

3.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?

Om bovenstaande te bereiken ondernemen we de komende jaren de volgende acties:

Nr.	omschrijving	Jaar van realisatie
1	We onderzoeken periodiek de gezondheid van doelgroepen uit de Berkellandse bevolking.	doorlopend
2	In ieder B en W advies oordelen we over de gezondheidsaspecten van het voorstel.	doorlopend
3	We geven uitvoering aan het programma bewegen door ouderen om gezondheidsproblemen te voorkomen.	Doorlopend
4	Lopende projecten in het wegennet zullen gescreend worden	doorlopend

	op verbetering van de veiligheidssituatie.	
5	Ideeën van burgers in het buitengebied ondersteunen in de uitvoering.	doorlopend
6	Inwoners inspireren en ondersteunen om veranderingen aan hun eigendommen en bedrijfvoeringen zodanig uit te voeren dat ze het Achterhoekse landschap versterken.	doorlopend
7	We actualiseren de dorpsvisies voor de kleine kernen (1 per jaar)	doorlopend
8	We zetten een programma vroegtijdig signaleren en voorkomen eenzaamheid (voor onder andere ouderen) op.	2009
9	In 2009 wordt een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om een gemeentebreed AED-project te starten.	2009
10	We participeren in het regionale project Buurtbemiddeling.	2009
11	In het nieuwe bestemmingsplan buitengebied creëren we ruimte voor nieuwe initiatieven.	2009
12	We brengen het aanbod en de toekomstplannen van zorgaanbieders in de gemeente in beeld.	2009
13	Als proefproject om verdere ervaring op te doen met de aanpak als regisserende gemeente willen we voor de hoofdkern Neede een dorpsvisie ontwikkelen.	2009
14	Er wordt een coördinator cultuureducatie aangesteld om de samenwerking tussen de scholen op het gebied van culturele vorming te ondersteunen en mede vorm te geven.	2009 - 2012
15	In iedere kern een ruimte voor culturele activiteiten. (zie dorpsvisies)	2009-2012
16	We werken met budgetcontracten.	2009-2012
17	We geven uitvoering aan het vervolgplan alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek.	2009-2012
18	We voeren de regie over het programma terugdringen overgewicht onder uitvoering van GGD/ Yunio.	2009-2012
19	We gaan de buitensport verzelfstandigen.	2010
20	We gaan ons herbezinnen op de binnensport en het zwemaanbod en de binnensport verzelfstandigen.	2012
21	We grijpen voortdurend kansen om te komen tot een zo goed mogelijk aanbod en voorzieningen te kunnen bundelen.	2012

4. Prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning jeugd

Nota's die van belang zijn:

- Nota Integraal jeugdbeleid: Samen op het pad van de doorgaande ontwikkelingslijn.
- Buurt, Onderwijs en Sport Impuls: projecten Jeugd en Jongeren Actief.
- Notitie Zorgstructuur 0- 23 jaar Berkelland.
- Beleidsregel subsidiëring onderwijsachterstandenbeleid inzake voorschoolse educatie Berkelland 2007 – 2010.
- Kadernota integrale veiligheid 2008-2011.

4.1 Wat houdt het prestatieveld in?

Preventie is het voorkomen van. Wij ondersteunen vanuit dit prestatieveld jongeren die de kans lopen achterstand op te lopen of te ontsporen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om jongeren die mogelijk achterstanden oplopen in hun ontwikkeling naar volwassenheid, die voortijdig de school dreigen te verlaten zonder diploma of in sommige gevallen de kans lopen op het criminele pad te geraken. Als het nodig is worden ouders ondersteund in hun taak de jeugd op te voeden.

Landelijk zijn er vijf functies vastgesteld voor het gemeentelijk jeugdbeleid. Daar sluiten wij op aan:

1. informatie en advies.
2. signaleren van problemen.
3. toegang tot het hulpaanbod.
4. lichtpedagogische hulp.
5. coördinatie van zorg.

In Berkelland richten wij ons daarbij vooral op het inrichten van een doelmatige, sluitende hulpstructuur met speciale aandacht voor multi-probleemsituaties.

4.2 Ambities en doelstellingen

Jongeren moeten zich op een zodanige manier gezond kunnen ontwikkelen, dat zij uitgroeien tot volwassenen die zich zelf kunnen redden. Bij gezond opgroeien gaat het zowel om de lichamelijke- als om de psychische gezondheid van jongeren. Met ongeveer 85% van de jongeren en de gezinnen gaat het goed. Toch is ondersteuning bij het opgroeien en het opvoeden soms nodig. Door juiste informatie, vroegtijdige signalering en een preventief aanbod kan het ontstaan van problemen worden voorkomen of verminderd.

In de komende periode willen we de informatievoorziening aan jeugd en hun ouders verbeteren. We willen in een vroeg stadium signaleren om ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen. Daarnaast om uitval van leerlingen uit het reguliere onderwijs tegen te gaan. Het opzetten van een goede zorgstructuur voor 0-23 jarigen sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen om te komen tot Centra voor Jeugd en Gezin. In Berkelland wordt hierop aangesloten. Hierbij wordt ook een relatie gelegd met de op te zetten zorgnetwerkstructuur voor de coördinatie in multiprobleemsituaties.

We willen jongeren betrekken bij het vormgeven van het gemeentelijk beleid om de kwaliteit hiervan te vergroten en goed aan te laten sluiten bij de behoeften van jongeren.

In prestatieveld 1 is al gewezen op het belang van sport en een gezonde leefstijl voor de jeugd.

Voor de komende periode willen we heel concreet bereiken:

- dat 75% van de 4-12 jarigen en 55% van de 13-18 jarigen in 2012 voldoen aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen.
- dat 85% van de 4-12 jarigen en 75% van de 13-18 jarigen is in 2012 lid van een sportvereniging.
- dat het percentage 4-12 jarigen met een motorische achterstand met de helft is gedaald (van 10% naar 5%).

De jeugd is een specifieke doelgroep in ons cultuurbeleid. We bevorderen de samenwerking tussen scholen en het centrum voor muziek en dans De Triangel door de aangestelde coördinator cultuureducatie.

4.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?

Om bovenstaande te bereiken ondernemen we de komende jaren de volgende acties:

Nr.	Omschrijving	Jaar van realisatie
1	Het actief volgen van problemen rond hangjongeren wordt voortgezet.	doorlopend
2	We gaan in overleg met aanbieders en maken afspraken over de inzet van voldoende pedagogische ondersteuning in jeugdcentra.	2009
3	We gaan in overleg met aanbieders en maken afspraken over een sluitende aanpak van onderwijs en werk voor 15-27 jarigen.	2009
4	Gratis derde dagdeel peuterspeelzaal beschikbaar stellen voor risicokinderen.	2009-2010
5	We ondersteunen het realiseren van pauzesport op school, we faciliteren kennismakingslessen, bevorderen de oprichting van jeugdteams en verscherpen de signalering van motorische achterstand.	2009 – 2011
6	We faciliteren de wekelijkse sportinstuif, ondersteunen sporttoernooien, organiseren het sportkeuze-project, stimuleren naschoolse sport en club extra.	2009 – 2011
7	We hebben het zakgeldproject opgezet en organiseren cursussen.	2009 – 2011
8	We stimuleren ongeorganiseerd sporten in de buurt.	2009 - 20011
9	We organiseren voorlichting over actieve en gezonde leefstijl.	2009 – 2011
10	Doorontwikkelen sluitende zorgstructuur 0-23 jaar.	2010
11	We doen mee aan de projecten van het Regionaal meld- en Coördinatiepunt Schoolverlaten Achterhoek en realiseren minder schooluitval.	2011

5. Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

Nota's die van belang zijn:

- Evaluatie Pluspunten.
- Toekomstvisie gemeentewinkel.

5.1 Wat houdt het prestatieveld in?

Onder dit prestatieveld vallen activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het gaat hierbij om algemene informatiepunten en om meer specifieke voorzieningen. Denk aan een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag. De 'één-loket-gedachte' staat centraal: een burger moet zich niet vaker dan één keer tot de gemeente hoeven wenden om over alle voorzieningen de nodige informatie te krijgen. Daarbij beperkt de gemeente zich niet tot die voorzieningen waar zij zelf 'over gaat', maar geeft zij ook informatie over terreinen als zorg en wonen. Onder 'cliëntondersteuning' wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning gaat dus een stap verder dan informatie en advies. Het richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen.

5.2 Ambities en doelstellingen

We organiseren in Berkelland één loket voor alle vragen en signalen over wonen, welzijn en zorg. Dit loket, Pluspunt genaamd, heeft fysiek vorm gekregen op vier locaties: Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo. We combineren de Pluspunten zoveel mogelijk met de gemeentewinkel en de Woonwinkel Pro Wonen. Aan afstemming met alle achterliggende organisaties (de zogenaamde backoffice) wordt voortdurend gewerkt. Zodat er een zo groot mogelijke deskundigheid beschikbaar is.

Momenteel zijn we op vier manieren bereikbaar: balie, telefoon, email en website. De komende periode willen we zoveel mogelijk voorzieningen aanbieden via de website, die 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar is.

Verder willen we de mogelijkheden om op afspraak te werken. Ook willen we de mogelijkheden vergroten om klanten thuis te bezoeken vergroten. Dan kunnen we beter "de vraag achter de vraag" vaststellen. Daarmee willen we de kwaliteit van indicatiestelling verhogen.

We gaan de dienstverlening aan de burger zodanig inrichten, dat hij op diverse manieren en tijden contact met ons kan zoeken. Zowel voor zichzelf, als voor mensen uit de buurt waarover hij zich zorgen maakt. We willen dat hij slechts één keer gegevens hoeft te verstrekken. Dat zoveel mogelijk vanuit het loket geregeld kan worden. Daarnaast dat het advies en de ondersteuning onafhankelijk van zorgaanbieders en kosteloos is.

De komende tijd zullen de functies van de Pluspunten nadrukkelijk onder de aandacht worden gebracht bij burgers en instellingen.

We gaan de komende tijd het proces van indicatiestelling verbeteren. Door dit zelf uit te voeren moeten de indicaties sneller afgegeven worden en de kosten lager. Hierbij wordt niet afgeweken

van de geldende kwaliteitscriteria die aan indicering gesteld zijn. Daarmee wordt ook de onafhankelijkheid gewaarborgd.

5.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?

Om voorgaande te bereiken ondernemen we de komende jaren de volgende acties:

Nr.	Omschrijving	Jaar van realisatie
1	Tijdens (fysieke) openingstijden bieden we volledige dienstverlening.	doorlopend
2	Uitbreiding van het aantal voorzieningen dat via de website kan worden aangevraagd.	doorlopend
3	We ontwikkelen een regeling om op afspraak te werken.	2009
4	We gaan de indicatiestelling versnellen en de kosten verlagen door de meeste indicatiestellingen in eigen beheer te doen.	2009
5	Bij behandeling van aanvragen wordt meer aandacht geschonken aan het doorvragen (de vraag achter de vraag)	2009
6	We gaan in samenwerking met ISDOA het takenpakket afstemmen en mogelijk verbreden.	2009
7	We gaan de samenwerking frontoffice en backoffice intensiveren en optimaliseren.	2009
8	In samenwerking met de overige Achterhoekse gemeenten willen we een digitale sociale kaart ontwikkelen.	2009
9	We breiden de mogelijkheden tot huisbezoek uit.	2009-2010

6. Prestatieveld 4: Mantelzorg en vrijwilligers

Nota's die van belang zijn:

- Nota Vrijwilligerswerkbeleid en mantelzorg Samen aan de slag.
- Regiocontract 2008-2011 Regionaal Sportservicebureau.

6.1 Wat houdt het prestatieveld in?

Mantelzorg is langdurende zorg die aan een hulpbehoevende wordt geboden door iemand uit zijn directe omgeving. Het gaat de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar te boven. Mantelzorg neemt in Nederland een belangrijke plaats in binnen het geheel van de zorg en welzijn. Dit geldt ook voor Berkelland. Natuurlijk zijn mantelzorgers niet allemaal even langdurig en intensief bezig. Het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) richt zich beleidsmatig met name op de groep mensen waarvoor dit wel geldt. Belangrijkste doelen binnen het huidige beleid zijn:

- voorkomen van overbelasting;
- bieden van adequate ondersteuning;
- bevorderen van de emancipatie en
- participatie van mantelzorgers.

Vrijwilligerswerk is bij uitstek een middel voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. De vrijwillige inzet van burgers vormt een onmisbaar deel van de samenleving. Met zijn vrijwillige inzet is de Berkellander niet slechts gebruiker van diensten, maar levert hij actief een bijdrage. Hij geeft hiermee niet alleen zijn eigen 'meedoen' vorm, maar draagt ook bij aan het 'meedoen' van kwetsbare groepen. De doelstelling van de Wmo is 'meedoen' en het vereist dat vrijwillige inzet op alle terreinen van de samenleving ondersteund wordt.

6.2 Ambities en doelstellingen

Wij willen een impuls geven aan onze regierol van ondersteuner van vrijwilligerswerk en mantelzorg in de gemeente. Wij zien vrijwilligerswerk als noodzakelijk onderdeel van het functioneren van de samenleving. We zien dat het de zelfredzaamheid van mensen bevordert. We willen jongeren, ouderen, allochtonen, werknemers en bedrijfsleven stimuleren om meer met vrijwilligerswerk te gaan doen. Daarnaast willen we mensen met een uitkering de mogelijkheid bieden om sociaal actiever te worden door vrijwilligerswerk. Ook willen wij waardering voor het vrijwilligerswerk laten blijken, door zelf ook bezig te zijn met vrijwilligerswerk.

Vrijwilligerswerk moet gestimuleerd worden. Ook aandacht schenken, waardering en erkenning tonen aan vrijwilligers en mantelzorgers is een belangrijke doelstelling. We creëren mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning, bijvoorbeeld respijtzorg. Aan Betula, de VIT en andere organisaties wordt gevraagd hier een bijdrage aan te leveren.

We willen bereiken dat de ondersteuning van vrijwilligerswerk die het Sportservicebureau biedt ook ingezet kan worden voor andere vrijwilligers en mantelzorgers. De gemeente wil met dit beleid mogelijk maken dat vrijwilligers en mantelzorgers mee kunnen doen in de gemeente.

6.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?

Voor de te verrichten acties om de doelstellingen te bereiken, verwijzen wij naar het uitvoeringsplan dat is opgenomen in de Nota Vrijwilligerswerkbeleid en mantelzorg Samen aan de slag, waarbij tevens een tijdpad is opgenomen.

Daarnaast ondernemen we de komende jaren de volgende nieuwe acties om bovenstaande doelstellingen te bereiken:

Nr.	Omschrijving	Jaar van realisatie
1	We nemen het initiatief om in gesprek te gaan met partners over het uitbreiden en uitbouwen van VIP Berkelland.	2009
2	De website van VIP Berkelland wordt vernieuwd voor het bijeenbrengen van vraag en aanbod en het stimuleren van het aanmelden van nieuwe vrijwilligers. We schenken hier structureel media-aandacht aan.	2009
3	We geven uitvoering aan het regiocontract sportservicebureau	2009 - 2011
4	We geven uitvoering aan vrijwilligerswerk door jongeren door dit te koppelen aan maatschappelijke stages	2010 - 2011

(Zie ook hoofdstuk 7, actiepunten 4 en 7)

7. Prestatieveld 5 en 6: Participatie van en individuele voorzieningen voor mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem

Nota's die van belang zijn:

- Uitvoering Wmo.
- Nota 'Bouwstenen voor WWB-beleid'.
- Visiedocument 'Van WSW naar Wsw'.
- Prestatieafspraken Wet sociale werkvoorziening (Wsw).
- Nota Reïntegratie en sociale activering 2007.
- Nota Uitbreiding Armoedebeleid 2009-2010.
- Nota Lokaal gezondheidsbeleid.

7.1 Wat houdt het prestatieveld in?

Meedoen, daar draait het om in de Wmo. Prestatieveld 5 maakt dat duidelijk. Het gaat hier voluit om:

- het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer;
- het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem.

Over welke maatregelen gaat het zoal? Dat is een breed scala. Een voorbeeld is toegankelijkheid van de woonomgeving en openbare ruimten (leeszalen, het gemeentehuis). Maar ook het organiseren van activiteiten met een sociaal-recreatief of sportief karakter zodat ook specifieke doelgroepen daaraan kunnen deelnemen. Tot slot gaat het ook over toegankelijkheid van het openbaar vervoer.

Het zesde prestatieveld betreft de verstrekking van specifieke, op de persoon toegesneden voorzieningen. Het gaat hier dus om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dit betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vormgeven. Denk aan het vervoer van gehandicapten door de regiotaxi waarop men een individueel beroep kan doen.

7.2 Ambities en doelstellingen

Het gaat er om dat mensen maatschappelijk actief blijven. Voor de zwakste groep in de Wsw, voor de mensen die altijd zijn aangewezen op een beschutte werkplek binnen, moet gegarandeerd een plek zijn.

Er is behoefte aan een 'mensontwikkelbedrijf' voor Wsw-geïndiceerden. Dat geldt ook voor andere doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt..

De huidige sw-organisatie biedt ook reïntegratie voor andere doelgroepen aan. Daar hoort ook sociale activering en dagbesteding bij voor mensen die onder de grens van Wsw-indicatie vallen. Iedereen die nog wat kán, kan ook nog wat nùttigs doen. Als betaald werk niet kan is vrijwilligerswerk/mantelzorg erg zinvol. Dat moet worden gestimuleerd. Inactiviteit voor diegenen die nog wat kunnen is maatschappelijk ongewenst. Maar is ook voor betrokkenen zélf onaantrekkelijk. Bezig blijven geeft een zinvolle invulling aan de beschikbare tijd en sommigen komen erdoor uit een isolement.

Er dient in brede zin goede ondersteuning te zijn voor diegenen die het nodig hebben. Voor de hand liggende vormen waaraan gedacht kan worden zijn:

- woonvoorzieningen,
- rolstoelen,
- begeleiding bij zelfstandig wonen,
- dagbesteding voor ouderen,
- maaltijdvoorziening,
- sociale alarmering,
- vervoersvoorzieningen,
- klussendiensten of vormen van psychosociale hulpverlening.

Maar niet alleen materiele zaken zijn belangrijk, ook aandacht voor psychische aspecten is van belang. De komende periode is er extra aandacht voor het leveren van maatwerk, in goed overleg met de klant.

De uitvoering van de Wmo, de WWB en de Wsw heeft raakvlakken met de diverse sectoren binnen de gemeente, zoals onderwijs, economie, inburgering en welzijn.

Kernwoorden in de visie zijn 'samenwerken', 'mogelijkheden bieden', 'streng aan de poort', 'resultaatgericht' en 'sociaal'.

Het bereikbaar maken van mogelijkheden op het gebied van automatisering kan er voor zorgen dat mensen langer en beter kunnen meedoen in de samenleving. De gemeente onderzoekt op dit moment mogelijkheden om breedband netwerk/ glasvezel beschikbaar te stellen voor de inwoners. Dit geeft vele mogelijkheden en kansen op het gebied van onder andere dienstverlening, bevordering leefbaarheid, langer zelfstandig wonen, zorg op afstand, bibliotheekfunctie. Te denken valt aan screen-to-screen videocontact tussen zorgverleners en klanten of senioren onderling. Dus het op afstand onder controle houden van mensen met lichamelijke aandoeningen zoals diabetes, hartfalen, hoge bloeddruk.

Het effect van onze activiteiten op het terrein van voorzieningen voor burgers met een beperking moet zijn dat zoveel mogelijk mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en zelfredzaam zijn. Dat ze in staat zijn tot maatschappelijke participatie, al dan niet gebruik makend van voorzieningen, hulpmiddelen en ondersteuning. Onze gemeentelijke activiteiten en voorzieningen op dit terrein moeten door de burgers/ gebruikers in positieve zin worden ervaren. Voor de korte termijn streven wij na dat de mensen die gebruik maken van voorzieningen en vaak extra kwetsbaar zijn de draad niet kwijt raken. En ook zo weinig mogelijk worden gestoord door de systeemveranderingen. Speciale aandacht zal er zijn voor mensen met een beperking die na opname of door extramuralisering terugkeren in de Berkellandse samenleving.

In de Oost-Achterhoek wordt op dit moment de ketenzorg geïnventariseerd door zes hulpverleningsinstellingen. Dit gaat om hun activiteitenaanbod voor de bevordering van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking. Op basis van de rapportage die in 2009 wordt uitgebracht zullen nadere beleidskeuzes worden gemaakt.

7.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?

Om bovenstaande doelstellingen te bereiken ondernemen we de komende jaren de volgende acties:

<i>Nr.</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Jaar van realisatie</i>
-------------------	----------------------------	-----------------------------------

1	In het kader van de collectieve preventie geestelijke gezondheidszorg activiteiten organiseren (themabijeenkomsten, publieksvoorlichting en deskundigheidsbevordering) ter ondersteuning van ouderen, jongeren en hun ouders, mantelzorgers en vrijwilligers (nota Lokaal gezondheidsbeleid).	doorlopend
2	Bij het vaststellen van behoefte aan hulp bij het huishouden wordt op basis van de benodigde activiteiten bij de zorgvrager bepaald welk niveau van hulp noodzakelijk is.	Doorlopend
3	De Regiotaxi kan nog sterk verbeterd worden gezien het aantal klachten over de punctualiteit van de organisatie met betrekking tot de afgesproken vertrektijden. Om deze verbetering te bereiken zal overleg met de provincie gevoerd moeten worden.	Doorlopend
4	Realisatie van voldoende geschikte woningen voor mensen met een beperking en (kwetsbare) ouderen. Geschikt maken van de woningvoorraad via woningverbetering en nieuwbouw voor mensen met een beperking en/of een zorgbehoefte.	Doorlopend
5	We onderzoeken de mogelijkheden voor het creëren van participatiebanen voor personen die niet meer op de reguliere arbeidsmarkt terecht kunnen.	2009
6	We gaan een project opzetten om reïntegratie vanuit WWB te koppelen aan vrijwilligerswerk en mantelzorg in de Wmo. We bekijken hoe dit structureel te maken is.	2009
7	Bij de komende aanbesteding bezien we hoe het kwaliteitsniveau gehandhaafd kan worden met een gelijktijdige beheersing van de kostenontwikkeling.	2009
8	De gemeente zet actief in op het begeleiden naar werk/ vrijwilligerswerk mede door samenwerking op het Werkplein in Winterswijk.	2009 – 2010
9	Het werkvoorzieningschap Hameland wordt verzelfstandigd als een 'mensontwikkelbedrijf' met een sluitende exploitatie en een bestuur op afstand.	2009 – 2010
10	Voor het proefproject supersnel internet o.l.v de Hogeschool Arnhem Nijmegen wordt een businessplan opgesteld, subsidiemogelijkheden onderzocht en een coöperatie opgericht.	2009
11	Uitvoering, aanleggen glasvezelkabel tussen Vorden, Ruurlo en Borculo; Afsluiten contracten over dienstverlening, waaronder digitale zorg op afstand.	2009
12	De gemeente zal in het lokale zorgnetwerk specifiek aandacht hebben voor nazorg na terugkeer in de samenleving van mensen met een beperking. De taak van betrokken partijen zal hierbij worden betrokken en uitgewerkt.	2009
13	Met ingang van 2009 wordt het Gehandicaptenplatform structureel betrokken bij nieuwe bouwaanvragen en ontwikkelingen in de openbare ruimte.	2009
14	We gaan sportverenigingen stimuleren tot het opzetten en	2010

	integreren van afdelingen waar sportactiviteiten voor mensen met een beperking worden aangeboden.	
15	We gaan onderzoeken hoe mensen met een beperking makkelijker aansluiting kunnen vinden in de lokale samenleving en deel kunnen nemen aan verenigingen en activiteiten (steunsystemen).	2010

8. Prestatieveld 7, 8 en 9: Maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid

Nota's die van belang zijn:

- Regionaal OGGz- beleidskader en – plan.
- Achterhoeks Regionaal Kompas bestrijding dakloosheid.
- Advies B en W voortzetting project huiselijk geweld.

8.1 Wat houdt het prestatieveld in?

Maatschappelijke opvang gaat om activiteiten rond het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies. Dit voor personen die, door één of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten. Zij zijn niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Onder het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg wordt verstaan:

- het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg;
- het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen;
- het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen, en
- het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

8.2 Ambities en doelstellingen

De gemeente wil bereiken dat er goede hulpverlening is in de vorm van ongevraagde bemoeienis met kwetsbare mensen die kampen met meervoudige problemen. Daarbij is vaak sprake van psychische en/ of verslavingsproblemen. Het gaat hier om mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn en meestal niet duidelijk om hulp vragen. Het in beeld brengen van multiprobleemsituaties en volgen en afstemmen van de inzet vanuit verschillende disciplines gebeurt in de professionele zorgstructuren. Deze zorgstructuren worden de komende periode versterkt.

Voor signalen van inwoners die zich zorgen maken vervult het Pluspunt een meldfunctie. Streven is de omvang van de groep dak- en thuislozen en de mensen die dakloos dreigen te worden substantieel te verminderen.

De meeste maatregelen die onder de prestatievelden 7-8-9 vallen zijn ondergebracht in het regionaal OGGz-beleidskader. Dit houdt in dat Berkelland haar taken die binnen deze prestatievelden vallen invult in samenwerking met een aantal andere gemeenten. De samenwerkende gemeenten zijn: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Doetinchem is centrumgemeente en ontvangt hiervoor rechtstreeks de middelen van het rijk. Daarmee worden regionale voorzieningen als de opvang van daklozen in Doetinchem en vrouwenopvang in Arnhem in stand gehouden.

De gemeente wil meer inzicht in de prestaties van het algemeen maatschappelijk werk (AMW). Dit betekent een andere wijze van subsidieverlening. De gemeente wil meer de regierol uitoefenen over het af te nemen dienstenaanbod en dit toespitsen op de gemeentelijke speerpunten in beleid.

8.3 Wat willen we doen of waar zijn we al mee bezig?

Veel acties vanuit het OGGz-beleidskader vinden plaats op initiatief van centrum gemeente Doetinchem.

Lokaal zullen onder andere de volgende acties worden uitgevoerd.

Nr.	Omschrijving	Jaar van realisatie
1	We geven uitvoering aan maatregelen die in samenhang inzetbaar zijn ter voorkoming van uithuiszettingen. Het gaat hierbij onder andere om (direct beschikbare) schuldhulpverlening, een laatste kansbeleid, woonbegeleiding, budgetbegeleiding, budgetbeheer, buurtbemiddeling.	Doorlopend
2	Op basis van een projectplan huiselijk geweld worden zowel preventieactiviteiten verricht (signaleren door beroepsgroepen) als trajecten op individueel niveau (coördinatie van zorg bij huiselijk geweld) uitgevoerd.	doorlopend
3	We geven uitvoering aan taken op het terrein van alcoholpreventie, alcohol- en drugshulpverlening en consultatie.	Doorlopend
4	Daklozen in de regio worden opgespoord en krijgen elk een individueel trajectplan met persoonlijke doelen op de terreinen wonen, zorg, inkomen en dagbesteding en een vaste trajectbegeleider.	doorlopend
5	We realiseren en exploiteren een lokaal zorgnetwerk en dragen zorg voor afspraken en protocollen op lokaal niveau tussen partijen over ieders taak en inzet bij een dergelijk lokaal zorgnetwerk.	2009 – 2010
6	Om te komen tot een nieuwe afspraken over het dienstenaanbod van het AMW worden aanpassingen doorgevoerd in de wijze van registreren.	2009 – 2010

9. Overzicht van gebruikte afkortingen

AED	Automatische Externe Defibrillator
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
B&W	Burgemeester en wethouders
ISDOA	Intergemeentelijke Sociale Diensten Oost Achterhoek
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wwb	Wet werk en bijstand
Wpg	Wet publieke gezondheid